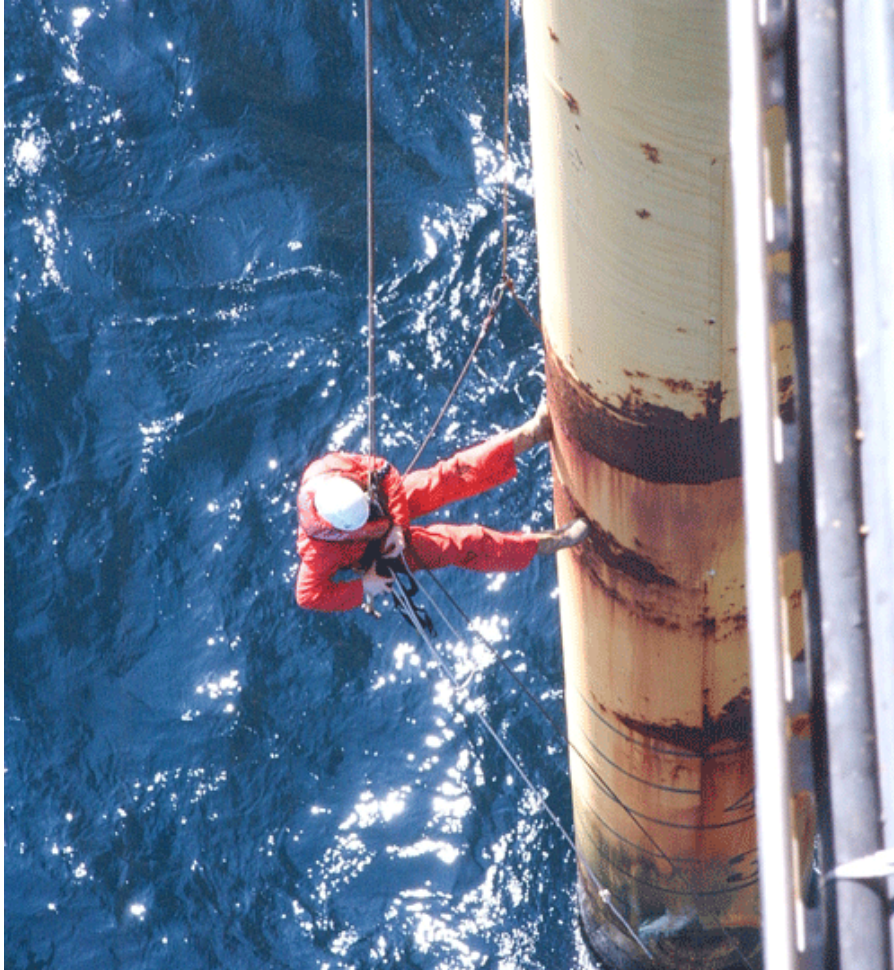

การสอบสวนอุบัติเหตุ

การสอบสวนอุบัติเหตุ เป็นการข้บถึงสาเหตุและลักษณะการเกิดอุบัติเหตุ โดยพิจารณาจากรายละเอียดข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุและจากพยานที่เห็นเหตุการณ์ แล้นำมาวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุขึ้น

วัตถุประสงค์

การสอบสวนอุบัติเหตุมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบและวิเคราะห์หาสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ แล้วนำมาจัดทำมาตรการป้องกันหรือแผนการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานเพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุในลักษณะเดียวกันซ้ำอีก ทั้งนี้ มิได้เป็นการหาผู้กระทำผิดเพื่อลงโทษแต่อย่างใดซึ่งแตกต่างจากการสอบสวนอุบัติเหตุของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ต้องการสืบหาผู้กระทำผิดเพื่อดำเนินคดี

สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ

โดยทั่วไปการเกิดอุบัติเหตุมักมีสาเหตุ

ที่ซับซ้อน บางครั้งอาจมีเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องมากกว่า 10 เหตุการณ์ขึ้นไป สำหรับสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุอาจแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

1. Direct Cause มูลเหตุหลัก ได้แก่ สิ่งที่เป็นอันตรายต่อชีวิต ทรัพย์สินและสิ่งแวดล้อมโดยตรงในรูปแบบของ พลังงาน และ/หรือ สารเคมีอันตราย ตัวอย่างเช่น อุบัติเหตุคนงานได้รับสารเคมีอันตราย ในกรณีนี้ Direct Cause คือ สารเคมีอันตราย

2. Indirect Cause มูลเหตุชักนำ ได้แก่ การกระทำที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe act) และสภาพที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe condition) ซึ่งจะนำไปสู่การเกิด Direct Cause

3. Basic Cause มูลเหตุพื้นฐาน ได้แก่ นโยบายการจัดการที่ไม่ให้ความสำคัญต่อระบบความปลอดภัยในระดับบริหาร การตัดสินใจหรือปัจจัยทางด้านบุคลากรหรือสิ่งแวดล้อมที่มีผลทำ

ให้เกิด Indirect Cause

ผู้สอบสวนอุบัติเหตุ

ผู้ทำหน้าที่สอบสวนอุบัติเหตุจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในการสืบค้นหาสาเหตุในการเกิดอุบัติเหตุ ทั้งนี้ ความรู้ ความเข้าใจเกิดขึ้นได้จากประสบการณ์ในการสอบสวนอุบัติเหตุ ยังมีประสบการณ์มากจะยิ่งมีความเชี่ยวชาญมาก นอกจากนี้ยังต้องมีความรู้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับกระบวนการผลิต เครื่องจักร อุปกรณ์ หรือสารเคมีที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุ และรวมทั้งเทคนิคในการสอบสวนอุบัติเหตุ แต่เนื่องจากการเป็นการยากที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะมีคุณสมบัติครบถ้วนดังกล่าวทั้งหมด ดังนั้นจึงมักจะจัดตั้งเป็นทีมงานสอบสวนอุบัติเหตุที่ประกอบด้วยบุคลากรต่างๆ ที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางตามที่ได้กล่าวข้างต้นเพื่อร่วมกันวิเคราะห์และหาสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุได้อย่างถูกต้อง

เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการสอบสวนอุบัติเหตุ

เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการสอบสวนอุบัติเหตุโดยทั่วไป ได้แก่

- กล้องถ่ายรูป
- ตลับเมตร
- สมุดสำหรับบันทึกและทำแผนที่ที่เกิดเหตุ

- ไม้บรรทัด
- ดินสอ/ปากกา
- แบบฟอร์มการรายงานอุบัติเหตุ
- ไฟฉาย
- เชือกสำหรับกันพื้นที่บริเวณที่เกิดอุบัติเหตุ

- แวนหรือกล่องขยาย

ขั้นตอนปฏิบัติในการสอบสวนอุบัติเหตุ

ขั้นตอนปฏิบัติในการสอบสวนอุบัติเหตุขึ้นอยู่กับลักษณะและสภาพการเกิดอุบัติเหตุ โดยทั่วไปมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดขอบเขตในการสอบสวนอุบัติเหตุ
2. เลือกทีมงานสอบสวนอุบัติเหตุและมอบหมายงานให้สมาชิกในทีม (ควรเป็นสายลักษณะอักษร)

3. ทำความเข้าใจในเบื้องต้นระหว่างสมาชิกในทีมในเรื่องเกี่ยวกับ

- รายละเอียดของการเกิดอุบัติเหตุ การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับอุบัติเหตุ ผู้ได้รับบาดเจ็บและ/หรือเสียชีวิตรวมทั้งประมาณการความเสียหายที่เกิดขึ้น

- การแบ่งชั้นตอนปฏิบัติงาน
- การจัดทำแผนผังบริเวณที่เกิดเหตุ(พื้นที่บริเวณที่เกิดเหตุและพื้นที่โดยรวมขององค์กร)
- สภาพแวดล้อมบริเวณที่เกิดเหตุ
- การสอบสวนที่เห็นเหตุการณ์
- เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนที่จะนำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุ เป็นต้น

4. ตรวจสอบบริเวณที่เกิดเหตุเพื่อรวบรวมรายละเอียดที่สำคัญและจำเป็นในการวิเคราะห์หาสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ

5. การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

- กั้นแยกพื้นที่บริเวณที่เกิดเหตุ ไม่ควรแตะต้องหรือเคลื่อนย้ายสิ่งต่างๆ ในบริเวณที่เกิดเหตุ

- วิเคราะห์หาตำแหน่งจุดที่เกิดเหตุให้ได้ โดยอาจพิจารณาจากจุดที่เกิดความเสียหายมากที่สุดหรือจากแนววิถีการระเบิดในกรณีเกิดอุบัติเหตุการระเบิด

- จัดทำแผนที่เกิดเหตุ สเก็ตซ์ภาพและถ่ายภาพในส่วนที่เป็นพร้อมทั้งระยะประชิดของพยานวัตถุและรายละเอียดต่างๆ ในภาพอย่างถูกต้อง ชัดเจน

6. สัมภาษณ์ผู้ประสบเหตุและพยาน รวมทั้งผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ก่อนเกิดอุบัติเหตุและผู้เกี่ยวข้องที่มาถึงสถานที่เกิดเหตุก่อนหน้าที่ทีมงานจะไปถึง บันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์อย่างถูกต้อง ใช้การบันทึกเทปด้วยหากสามารถทำได้

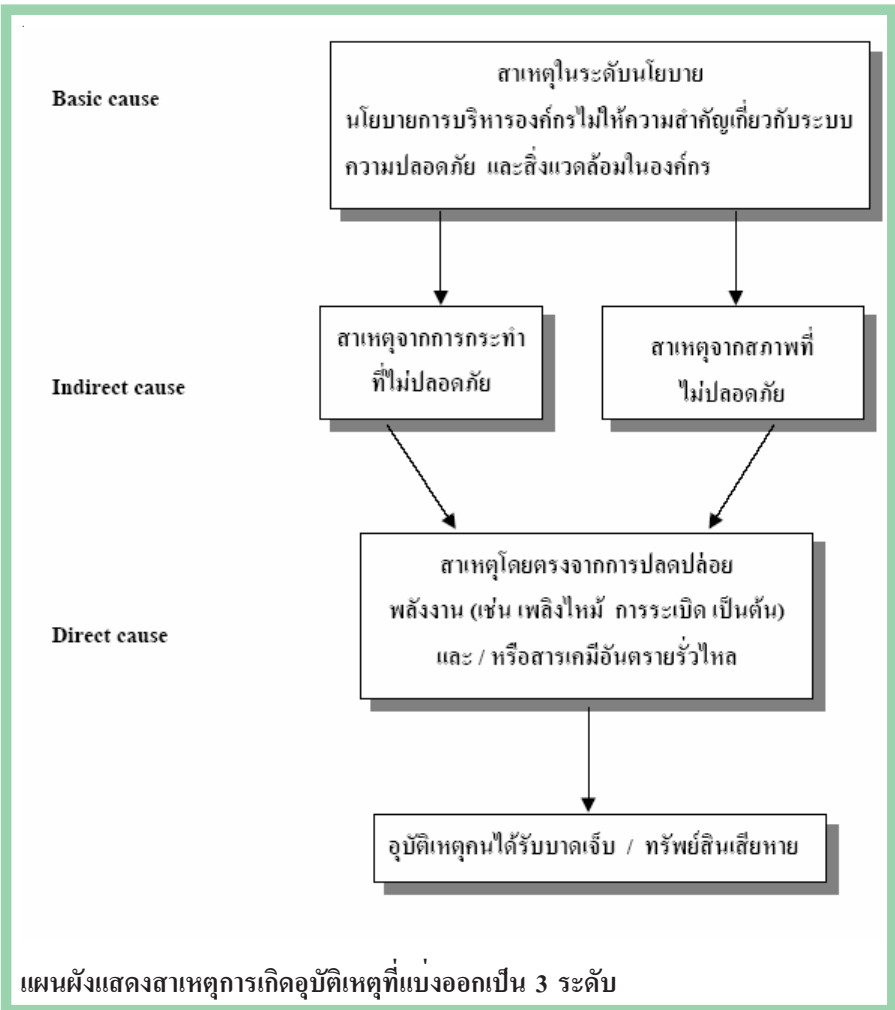
7. แนวทางการพิจารณาในการสอบสวนอุบัติเหตุควรพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

- มีอะไรที่ผิดปกติก่อนเกิดอุบัติเหตุ
- สิ่งผิดปกติเกิดขึ้นที่ไหน
- สังเกตเห็นสิ่งผิดปกติเมื่อไร
- สิ่งผิดปกติเกิดขึ้นได้อย่างไร

8. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ในขั้นตอนที่ 7 (ทำซ้ำในขั้นตอนก่อนหน้า ถ้าจำเป็นหรือข้อมูลไม่เพียงพอ)

9. จากการวิเคราะห์ข้อมูล ให้พิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

- ทำไมจึงเกิดอุบัติเหตุ
- ลำดับเหตุการณ์และสาเหตุการเกิด

แผนผังแสดงสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุที่แบ่งออกเป็น 3 ระดับ

อุบัติเหตุที่น่าจะเป็นไปได้ (ทั้ง Direct Cause, Indirect Cause และ Basic Cause)

10. ตรวจสอบแต่ละลำดับเหตุการณ์เปรียบเทียบกับข้อมูลในขั้นตอนที่ 7

11. พิจารณาเลือกลำดับเหตุการณ์และสาเหตุที่มีความน่าจะเป็นในการทำให้เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด

- 12. สรุปการสอบสวนอุบัติเหตุ
- 13. จัดทำรายงานสรุปรวมถึงข้อเสนอแนะในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุดังกล่าวและเผยแพร่รายงาน

การรวบรวมหลักฐาน

ในการสอบสวนอุบัติเหตุ ผู้สอบสวนอุบัติเหตุจะต้องสืบค้นให้ทราบข้อเท็จจริงในการเกิดอุบัติเหตุโดยการรวบรวมหลักฐานจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ระหว่างการสอบสวนอุบัติเหตุเพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุดังต่อไปนี้

- สืบหาข้อมูลจากพยานและเอกสารต่างๆ โดยการสังเกต สัมภาษณ์พยานภายหลังการเกิดอุบัติเหตุ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการโดยเร็ว

ที่สุดที่สามารถทำได้

- ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงสภาพที่เกิดเหตุหรือการเคลื่อนย้ายวัตถุพยาน พร้อมทั้งถ่ายรูปและสเก็ตซ์ภาพสภาพที่เกิดเหตุและบันทึกรายละเอียดต่างๆ ในภาพสเก็ตซ์

- รวบรวมเอกสารเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงาน แผนผัง กระบวนการผลิต และรายละเอียดเกี่ยวกับการบำรุงรักษาเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆ หรือรายงานสิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้น รวมทั้งเอกสารอื่นๆ ที่จำเป็นต้องใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์หาสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ

- บันทึกรายละเอียดการเกิดอุบัติเหตุอย่างถูกต้องสมบูรณ์เกี่ยวกับสถานการณ์ก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุและภายหลังการเกิดเหตุ รวมทั้งตำแหน่งของผู้ประสบอันตราย พยานที่เห็นเหตุการณ์ เครื่องจักร แหล่งพลังงาน และวัตถุอันตราย ฯลฯ

- ลักษณะและคุณสมบัติด้านกายภาพและทางเคมีของวัตถุอันตราย/สารเคมีอันตรายที่อาจเชื่อมโยงไปสู่การวิเคราะห์สาเหตุของอุบัติเหตุ

การสัมภาษณ์

โดยทั่วไปแล้ว ผู้นำสัมภาษณ์ควรเป็นผู้มีประสบการณ์ในการสอบสวนอุบัติเหตุ หากเป็นไปได้ ทีมสัมภาษณ์ควรมีผู้ที่มีความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายอยู่ด้วย การสัมภาษณ์ควรดำเนินการดังนี้

1. กำหนดผู้นำสัมภาษณ์
2. สัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลจากพยานทุกคนอย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงจากพยานก่อนที่พยานจะได้รับฟังความคิดเห็นหรือคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาทำให้บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง
3. บันทึกตำแหน่งที่อยู่ของพยานทุกคนที่อยู่ในเหตุการณ์รวมทั้งทิศทางในการมองภาพเหตุการณ์ของพยานลงบนแผนผังที่เกิดเหตุ
4. สถานที่ที่ใช้สำหรับสัมภาษณ์พยานต้องสะดวกและเหมาะสม
5. อธิบายวัตถุประสงค์ของการสอบสวนอุบัติเหตุให้พยานทราบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและทัศนคติที่ดี
6. รับฟังสิ่งที่พยานพูด ให้พยานมีอิสระในการพูด พูดคุยอย่างสุภาพมีอัธยาศัยดีและพิจารณารายละเอียดข้อมูลที่ได้รับฟังจากพยาน

อย่างรอบคอบ

7. จัดบันทึกคำให้สัมภาษณ์ของพยานโดยไม่พูดสิ่งใดที่จะทำให้พยานไขว้เขว ใช้เทปบันทึกเสียงคำให้สัมภาษณ์เฉพาะกรณีที่ยานยินยอม
8. ให้พยานทำการชี้แจงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นประกอบกับการใช้ภาพสเก็ตช์และแผนผังสถานที่เกิดเหตุที่เตรียมไว้ เพื่อให้ความสะดวกแก่พยาน และทำให้มองเห็นภาพเหตุการณ์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
9. สัมภาษณ์พยานโดยเน้นความสำคัญของเหตุการณ์ในบริเวณจุดเกิดเหตุ บันทึกรายละเอียดที่สำคัญลงในภาพสเก็ตช์ หรือแผนผังบริเวณที่เกิดเหตุตามที่พยานให้รายละเอียดไว้
10. ผู้สัมภาษณ์ต้องมีความจริงจังและเป็นกันเองกับพยาน ไม่ได้แหยงพยาน
11. บันทึกคำพูดเฉพาะที่พยานใช้ในการบรรยายสภาพการณ์ที่พยานสังเกตเห็น อย่าเพิ่มเติมข้อความใดๆ ที่พยานไม่ได้พูด
12. ถามคำถามอย่างระมัดระวัง และแน่ใจว่าพยานเข้าใจคำถาม
13. บันทึกรายละเอียดส่วนตัวของพยานแต่ละคน เช่น ชื่อ ที่อยู่ อายุ อาชีพ ระยะเวลา

ในการทำงาน เป็นต้น

14. ควรให้พยานลงชื่อรับรองในบันทึกการสัมภาษณ์และสำเนาบันทึกให้พยานทุกคน **ข้อสังเกต**

ภายหลังการสัมภาษณ์พยานทุกคนแล้ว ทีมสัมภาษณ์ควรนำคำให้สัมภาษณ์ของพยานแต่ละคนมาวิเคราะห์ อาจมีบางคนที่จำเป็นต้องสัมภาษณ์เพิ่มเติมใหม่เพื่อความแน่ใจและความชัดเจนของข้อมูลที่เป็นประเด็นสำคัญ คำให้สัมภาษณ์ของพยานแต่ละคนอาจไม่สอดคล้องกัน ผู้สอบสวนอุบัติเหตุควรจะต้องรวบรวมหลักฐานในที่เกิดเหตุและนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากพยานทุกคนด้วย

การบอกเล่าเหตุการณ์ของพยานที่อยู่ใกล้ที่เกิดเหตุอาจไม่ตรงกับพยานที่อยู่ห่างไกลออกไป พยานที่พูดคุยวิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้อื่นก่อนให้สัมภาษณ์อาจเปลี่ยนแปลงความคิด ทำให้บอกเล่าเหตุการณ์ผิดไปจากความคิดเห็นเดิมของตน สาเหตุเหล่านี้อาจจะต้องนำมาวิเคราะห์ด้วย พยานบางคนอาจจะเสียด้านับเหตุการณ์บางเหตุการณ์ไปเนื่องจากไม่ได้สังเกตหรือไม่ให้ความสำคัญ ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลจากคำบอกเล่าของพยานควรจะต้องนำข้อมูลจากพยานทุกคนมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์หาสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุที่ถูกต้องต่อไป

เทคนิคในการสอบสวนอุบัติเหตุ

สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุเป็นปัญหาที่สืบค้นและแก้ไขได้ด้วยการสอบสวนอุบัติเหตุซึ่งมีเทคนิคในการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (Change Analysis)

เทคนิคนี้จะเน้นความสำคัญไปที่การพิจารณาว่า มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นก่อนการเกิดอุบัติเหตุหรือไม่ อย่างไร ผู้สอบสวนอุบัติเหตุจะต้องค้นหาสิ่งที่ผิดปกติที่เปลี่ยนแปลงไปจากสภาพปกติหรือการดำเนินการตามปกติ ควรจะพิจารณาทุกประเด็นที่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพปกติ วิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อค้นหาสาเหตุ โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

1. พิจารณาว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้น (เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น)
2. พิจารณาว่าสภาพปกติหรือการดำเนินการที่เป็นปกติในขณะนั้นเป็นอย่างไร (ตามปกติเหตุการณ์ควรเป็นอย่างไร)
3. วิเคราะห์ว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงจาก

สภาพปกติอย่างไร เกิดขึ้นที่จุดใดหรือบริเวณใด และอธิบายการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (เช่นเกิดอะไรขึ้น ที่ไหน เมื่อไร มีรายละเอียดอย่างไร เป็นต้น)

4. พิจารณาว่าการเปลี่ยนแปลงเกิดจากอะไรได้บ้าง

5. วิเคราะห์หาผลกระทบสำคัญที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนั้น

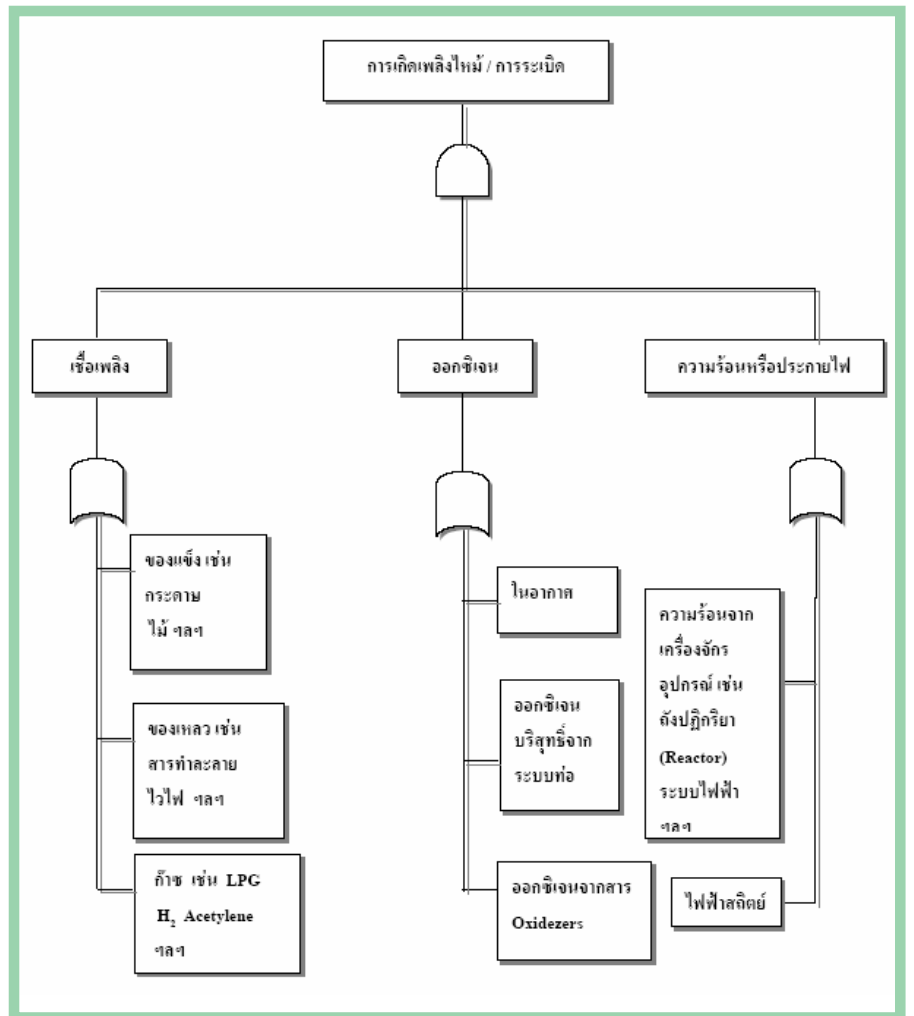
6. การเปลี่ยนแปลงที่ก่อให้เกิดผลกระทบที่อาจส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุจัดเป็นสาเหตุที่มีความเป็นไปได้ในการทำให้เกิดอุบัติเหตุ ควรลำดับสาเหตุเหล่านี้และพิจารณาเลือกสาเหตุที่มีความน่าจะเป็นในการทำให้เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด

2. การวิเคราะห์ความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน (Job Safety Analysis : JSA)

JSA เป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมต่างๆ ในการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ โดยทั่วไป JSA เป็นการแจกแจงงานออกเป็นขั้นตอนการปฏิบัติงาน และชี้บ่งอันตราย รวมทั้งกำหนดมาตรการควบคุมอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนด้วย ในการสอบสวนอุบัติเหตุจะทำการทบทวน JSA ของขั้นตอนการปฏิบัติงานในขณะเกิดอุบัติเหตุ เพื่อวิเคราะห์และพิจารณาว่าการมีความผิดปกติเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของพนักงานหรือไม่ ดังนั้นหากมีการวิเคราะห์งานที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอุบัติเหตุให้ใช้ JSA เป็นส่วนหนึ่งในการสอบสวนอุบัติเหตุเพื่อพิจารณาเหตุการณ์และสถานการณ์ที่นำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุ

3. การวิเคราะห์ความผิดพลาดโดยแผนภูมิต้นไม้ (Fault Tree Analysis : FTA)

FTA เป็นการวิเคราะห์ความปลอดภัยโดยการวิเคราะห์หาสาเหตุของอันตรายที่เกี่ยวข้องกับงาน วิธีการทำงานและกระบวนการผลิตอย่างเป็นระบบ แสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องที่นำไปสู่เหตุการณ์ไม่พึงปรารถนา (อุบัติเหตุ) โดยนำเหตุการณ์ที่จะเกิดอันตรายขึ้นมาเป็นตัวตั้งต้นในการวิเคราะห์โดยให้พิจารณาว่าเหตุการณ์นั้นเกิดมาจากสาเหตุหรือเหตุการณ์ใดได้บ้าง และสาเหตุหรือเหตุการณ์เหล่านั้นน่าจะมาจากสาเหตุหรือเหตุการณ์ย่อยใดบ้างเป็นลำดับชั้นลงไปเรื่อยๆ การวิเคราะห์โดยเทคนิคนี้จะใช้ And Gate และ Or Gate ในการเชื่อมโยงสาเหตุต่างๆ ที่สนับสนุนให้เกิดเหตุการณ์หรืออุบัติเหตุ (อาจเกิดจากหลายสาเหตุร่วมกัน) แล้วนำสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุเหล่านี้มาพิจารณาถึงความน่าจะเป็นของแต่ละสาเหตุเพื่อให้ได้สาเหตุที่แท้

จริงในการทำให้เกิดอุบัติเหตุ ดังตัวอย่างการใช้เทคนิค And Gate และ Or Gate ทำการวิเคราะห์สาเหตุการเกิดเพลิงไหม้หรือการระเบิดตามแผนภูมิที่แสดงไว้

การจัดทำรายงานการสอบสวนอุบัติเหตุ
การจัดทำรายงานการสอบสวนอุบัติเหตุมีหลายรูปแบบ บางครั้งจำเป็นต้องมีรายละเอียดมาก ในกรณีที่เป็นอุบัติเหตุร้ายแรง รายงานจะมีความซับซ้อนและมีรายละเอียดการวิเคราะห์มากกว่าอุบัติเหตุทั่วไป สำหรับหัวข้อสำคัญที่ต้องมีในรายงาน ได้แก่

- ข้อมูลโดยทั่วไป เป็นข้อมูลเกี่ยวกับโรงงานที่เกิดอุบัติเหตุ ลักษณะบริเวณที่เกิดเหตุ วันเวลาที่เกิดเหตุ
 - รายละเอียดและลำดับเหตุการณ์การเกิดอุบัติเหตุและความเสียหายที่เกิดขึ้น
 - ผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต
 - ประมาณการค่าความเสียหายที่เกิดขึ้น
 - ข้อเสนอแนะสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ
- เป็นการวิเคราะห์หาสาเหตุในการเกิดอุบัติเหตุ
- ข้อเสนอแนะ เป็นการเสนอแนะในการ

ปรับปรุงแก้ไขเฉพาะหน้าและในระยะยาว รวมถึงมาตรการความปลอดภัยต่างๆ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นอีก

Sorce : Guide to Accident / Incident Investigations, Occupational Health and Safety Section, Department of Environmental Health, Colorado State University.

การบอกเล่าเหตุการณ์ของพยานที่อยู่ใกล้ที่เกิดเหตุอาจไม่ตรงกับพยานที่อยู่ห่างไกลออกไป...พยานที่พูดคุยวิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้อื่นก่อนให้สัมภาษณ์อาจจะเปลี่ยนแปลงความคิด ทำให้บอกเล่าเหตุการณ์ผิดไปจากความคิดเห็นเดิมของตน...พยานบางคนอาจจะเลยลำดับเหตุการณ์บางเหตุการณ์ไปเนื่องจากไม่ได้สังเกตหรือไม่ให้ความสำคัญ